— Олесю!..

Це голос матері. І чого вона сердиться? Ладен би хлопець встати, та сон прикував до постелі.

— Сусідські хлопці давно вже пішли...

Зажди, мамо, хвилиночку, і він прокинеться. Знаєш сама, як ранком хочеться спати. Сонячний промінь лоскоче обличчя, повітря пахне фіалками. Тут, за хатою, багато фіалок. Чистими, промитими росою очима дивляться вони на Олеся. А він, розкинувшись на купі сіна, усміхається до них крізь легке марення.

— Ось я підведу тебе! — той же голос.

Олесь тяжко зітхає. Треба вставати. Ну — раз, два, три! Одним ривком він схоплюється на ноги, протирає заспані очі, і в душу його вривається потік вранішніх звуків, променів, барв.

— Іду! — відгукується хлопчик і прожогом мчить повз матір.

— Молока хоч випий! — кидає вона услід.

— Потім!

Тільки залопотів босими ногами по дорозі. Легко, як на крилах, перемахнув через балочку, а тут і конюшня вже.

— Здрастуй, Гулястий! — вітається.

Старий сухоребрий кінь чемно киває головою і знову схиляється у ясла. Бач який хитрий! Удає, що голодний. Олесь, ставши навшпиньки, накидає коневі на шию потріпану шлейку і тягне його до водовозки.

— Егей, поїхали! — лунає долиною Олесів голос.

Гулястий підтюпцем біжить до колодязя. Коли бочка наповнюється водою, кінь всім тілом подається вперед, ноги його напружуються, а на суглобах набігають чималі гулі. За це й прозвали старого Гулястим.

Водовозка потихеньку тягнеться в поле. Обабіч шляху, по свіжій стерні, біжить довжелезна тінь, і здається хлопчикові, що то не він, простий собі п’ятикласник, їде верхи, а якийсь велетень на казковому горбоконику. І хочеться йому пришпорити Гулястого і вихором пронестись над степом. Та знає — не можна. Солідна посада водовоза не дозволяє цього.

Дорога звертає до лісосмуги. Аж ось і тракторний стан. Замріявшись, Олесь і не зогледівся, коли добрався на місце.

— Дядьку Сергію! — гукає хлопчик.— Поможіть воду сточити.

Дядько Сергій, чорнявий трохи від природи, а більше від машинного масла, вилазить з-під трактора і, грізно насупившись, хмарою насуває на Олеся. Схопивши його під руки, стягує з коня і з реготом: "Ага, налякав!" — підкидає високо вгору.

— Ах ти, карапуз! — сміється щиро, розкотисто.— Вже й водички підвіз! Рано пташка прилетіла!

Олесь хвацько поправляє після польоту картузик і, забігши наперед водовозки, піднімає над головою голоблі. Смирно стоїть Гулястий, навіть вухом не ворухне. Бачить — нелегко управитись малому біля бочки. Руки терпнуть від напруження, та він героєм тримається.

Чути, як хлюпоче вода, наповнюючи залізний бак.

— Готово! — каже дядько Сергій.— Відчалюй...

Олесь поспішає. Іншим разом заглянув би в люки трактора, попробував би "іскру", а зараз ніколи, його вже, напевне, виглядають свинарки. Та й на птахофермі ранком вода потрібна.

— Вперед, Гулястий!

Дорога стелиться під самою лісосмугою. Вітерець шугає у верховітті кленів, загадково шепочуть дерева. "Хто йде в непогоду тим лісом густим",— пригадуються рядки вірша, і в уяві постають герої легенди.

— Стій!

Олесь здригнувся. Ні, це не мавка, а дядько Микита, колгоспний бригадир. Огрядний, з пухлими обвислими щоками, він уже вхоркався, пересуваючись пішим транспортом. Добре відполірована лисина його виблискує крапельками поту.

— Скільки бочок вивіз учора?

— П’ятнадцять.

— П’ятнадцять?

Бригадир виймає з кишені блокнот і робить якісь помітки.

— Так і запишемо,— бурмоче сам собі,— півтора трудодні. Молодчина! Роботящого сина виростила тітка Ганна.

Олесеві очі заграли променями. Збив на потилицю картузик. По-кавалерійському міцно стиснув п’ятами теплі боки Гулястого. От якби мати почула бригадирові слова! Або оте насмішкувате дівча — Мариська. Напевно, відпала б охота дражнитись: "Водовіз, водовіз, пусту бочку в степ повіз"...

І раптом (хлопчина аж похолов) дядько Микита глянув на нього вороже:

— А це що, га?

Бригадир вийняв чіп — і з бочки полилася вода. Темна калюжа на дорозі росла, ширшала. Тихий дзюркіт, а потім — кап, кап, кап... Останні краплі. Мов колючки — в живе тіло...

— Кажеш, п’ятнадцять? — зловісно перепитав бригадир.— Виходить так: півбочки сточив, а половину — назад? Щоб доливати менше?..

Олесь намагався заперечити йому, але губи не ворушились.

— Зараз же бочку постав біля конюшні! Розпряжи Гулястого — і геть іди!

Дядько Микита гидливо сплюнув:

— Яке зелене, а вже — дурить...

Степ і лісосмуга потонули в тремтливому мареві. Ніби з когось кепкуючи, крадькома шепотіли між собою клени... Може, це тільки приверзлося? Невже бригадир міг подумати таке? Про нього, голову піонерського загону?

Олесь уявив: ось він їде селом на Гулястому, а кирпата Мариська, виглядаючи з-за хати, тикає пальцем і дражниться: "Ага, попався, обманщик!" Від таких думок аж в душі похололо.

Не поспішаючи, розпріг він Гулястого і торкнувся гарячим чолом м’яких бархатистих конячих губ. Гулястий, ніби відчуваючи нежданну розлуку з господарем, похнюпився і співчутливо лизнув його щоку шершавим язиком.

— Егей, зачекай! — почулося десь віддалік.

Олесь озирнувся і побачив на дорозі закуреного пилюкою велосипедиста, який щосили натискав на педалі. Він пізнав дядька Сергія, тракториста.

— Зачекай! — мовив той, тяжко переводячи дух.— Ху! Так спішив... Запрягай Гулястого, по воду поїдеш!

Хлопець сторопіло дивився в заклопотане, спітніле обличчя тракториста.

— Ну що, не зрозумів? Тільки що бригадира бачив. Наговорив мені сім мішків вовни. Я сміюся, кажу: "При чому тут хлопець? Я сточив, скільки треба, а ви дурниці мелете". Ти пробач йому, Лесь! Людина, знаєш, заклопотана, в голові всякі цифри крутяться, от і не розібрався, що й до чого. Словом,— махнув він рукою,— запрягай коня і — до криниці!

Олесь часто закліпав очима, рвучко відвернувся, ховаючи непрохані сльози:

— Нікуди не поїду! Раз таке каже — не поїду і все! Щоб люди сміялись...

І він гірко заплакав, схилившись на ясла.

— От тобі маєш,— розгублено знизав плечима тракторист. Він не знав, як йому втішити малого. Мовчки закурив, подумав і раптом смугляве обличчя його осяяла посмішка:

— Слухай, Лесь! А може, ту підеш до мене? Помічником? Серйозно. Робота знайдеться: там ключа подаси, там пального піднесеш. А коли ми в полі — за господарством приглянеш...

Шморгнув носом Лесь, притих, слухає. Хетезик, звісно, цікава річ. Хоча б ота іскра, що за руку смикає. Попаде іскра на свічку, а з свічки — в камеру згорання (премудру назву оцю він добре запам’ятав). І застукотів, закрутився колінчатий вал! А тоді — за кермо і прямуй у поле та тільки гав не лови!

— Ну, чого скис? — наступав дядько Сергій.— Згода? По руках?

Олесь нічого не відповів. Він витер сльози і мовчки почав запрягати Гулястого у водовозку...

Під’їхавши до лісосмуги, хлопець знову побачив на дорозі огрядного лисого чоловіка з сажнем за плечима... "Яке зелене, а вже дурить!" — знову боляче вдарили образливі слова. І гидливий плювок...

Він зіщулився, заплющив очі і так їхав хвилину, дві, прислухаючись, як б’ється серце.

— Ні,— подумав про себе,— хай навіть цифри крутяться в моїй голові, а так ніколи не посмію сказати. Ніколи і ні про кого!